

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Rechtsbestel
T.a.v. [REDACTED]
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Rotterdam : 25 oktober 2023
Betreft : Input NowID t.a.v. cumulatie van incassokosten

Geachte heer [REDACTED],

Met het oog op de gesprekken die wij voeren, sturen wij hierbij onze toegezegde input. Wij stellen voorop dat wij erg blij zijn met de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van de incassodienstverlening en dat stichting NowID ook pal staat achter de doelen die deze regelgeving beoogt te dienen. Wij zijn ervan overtuigd dat consumenten én incassodienstverleners uiteindelijk zullen profiteren van de regulering van de branche. Desondanks willen wij graag twee kwesties onder de aandacht van het Ministerie brengen die betrekking hebben op enerzijds de nieuwe regeling op het gebied van de cumulatie van incassokosten en anderzijds op de opleidingsvereisten.

Cumulatie van incassokosten

De Wki en het Bki introduceren een nieuwe regeling op basis waarvan bij termijnbetalingen minder dan € 266,67, de incassokosten afhankelijk zijn van het aantal niet tijdig betaalde termijnen binnen een half jaar. Voor de eerste gemiste termijn mag € 40,00 worden gerekend. Voor de volgende termijnen, die binnen een periode van zes maanden vallen, geldt dat telkens € 20,00 aan incassokosten mag worden gerekend. Het maximumbedrag aan incassokosten komt per zes maanden uit op € 140,00 (€ 40,00 + 5 x € 20,00), waar dit onder de huidige regeling € 240,00 (6 x € 40,00) kan zijn.

Uitgangspunt van de voorgestelde regeling is enerzijds dat de incassokosten voor de schuldenaar niet oplopen en anderzijds dat de schuldeiser geregeld incassokosten rekent en een realistische vergoeding voor zijn werkzaamheden krijgt. Dit kan uiteraard alleen maar worden aangemoedigd. Dat gezegd hebbende, stuit de nieuwe regeling ook op praktische bezwaren. De nieuwe regeling zorgt er weliswaar voor dat door de samenvoeging van openstaande vorderingen de stapeling van de incassokosten wordt voorkomen, maar de uitvoering wordt (systeemtechnisch) complex. Door diverse belanghebbenden is bij de totstandkoming van de wet er al op gewezen dat zij problemen voorzien om één en ander correct in de software / administratie te verwerken. Deze automatiseringszorgen worden ook gedeeld door ons en onze achterban.

De meeste incassosoftwareleveranciers kunnen hun systeem zo inrichten dat wordt gecontroleerd of er in de afgelopen zes maanden al eerder een (incasso)dossier is aangemaakt op dezelfde debiteur en uit hoofde van dezelfde rechtsverhouding. Op basis van die conditie kan vervolgens de hoogte van de incassokosten worden bepaald. Het systeem kan echter geen rekening houden met eventuele handelingen die door de opdrachtgever zelf zes maanden voor de overdracht van een vordering zijn verricht. Sommige opdrachtgevers sturen namelijk zelf veertiendagenbrieven. Wanneer er sprake is van de overdracht van een beperkt aantal dossiers, dan is dit geen probleem om handmatig te controleren. Met name bij grote aantallen dossiers (zogenoemde bulk-opdrachten) wordt dit problematischer. In feite komt het erop neer dat wanneer de incassodienstverlener namens de schuldeiser een veertiendagenbrief verstuurd, eerst de administratie van de schuldeiser moet worden geraadpleegd.

Dit is tijdrovend en kostbaar, zeker wanneer de termijnen fluctueren en er incidenteel een termijnbedrag ontstaat van meer dan € 266,67. In dat geval wordt immers de huidige berekeningsgrondslag gebruikt (een percentage van de hoofdsom) terwijl tegelijkertijd deze gemiste termijn wel meetelt voor de terugkijktermijn van zes maanden. Bovendien ontstaat er onduidelijkheid wanneer voor een eerste termijn € 40,00 aan incassokosten worden gevorderd, maar die incassokosten – in overleg met de schuldeiser – niet of slechts gedeeltelijk worden voldaan. Heeft dit consequenties voor een opvolgende termijn die onbetaald wordt gelaten?

In de memorie van toelichting van de Wki is het volgende opgenomen:

'Als wordt gesproken over een termijnbetaling die geheel of gedeeltelijk onbetaald is gebleven wordt bedoeld een termijn die of nog niet, of pas na verstrijken van de veertiendagentermijn, is betaald: dus een termijnbetaling waarvoor incassokosten in rekening zijn gebracht, ongeacht of de termijn uiteindelijk is betaald of niet.'

Dit lijkt te impliceren dat wanneer de schuldeiser (een gedeelte van) de incassokosten bij de eerste vervallen termijn kwijtscheldt, de regeling toch in werking treedt. Dit stimuleert schuldeisers niet om coulant om te gaan met een schuldenaar die incidenteel zijn of haar verplichtingen niet nakomt. Noch stimuleert dit schuldeisers om bij welwillende schuldenaren een maatwerkoplossing te bieden.

In de praktijk zien wij dat de meeste incassodienstverleners er nu al voor kiezen om vorderingen samen te voegen. Wanneer een vordering ter incasso wordt overgedragen en de schuld nadien toeneemt vanwege opvolgende onbetaalde termijnen, dan wordt er wel een veertiendagenbrief verstuurd waarin de incassokosten worden aangekondigd die zijn berekend conform de huidige cumulatiestaffel van het Bik. Wordt de vordering dan niet voldaan, dan wordt die vordering toegevoegd aan het oorspronkelijke dossier, waardoor de incassokosten lager uitvallen dan waarvoor de schuldenaar is aangeschreven. Dit is voor de consumentenschuldenaar gunstiger en voor de incassodienstverlener eenvoudiger, zeker in het geval dat er (bijvoorbeeld) een betalingsregeling wordt overeengekomen.

Blijkens de memorie van toelichting is deze optie overwogen door de wetgever bij de totstandkoming van de Wki. Sterker nog: in het initiële wetsvoorstel dat ter consultatie is voorgelegd was gekozen voor deze optie. Naar aanleiding van de consultatie is vanwege de complexiteit van deze optie uiteindelijk toch niet gekozen voor deze optie.

Voor zover wij weten worstelen de meeste softwareleveranciers met de voorgestelde regeling. Hoewel door diverse brancheverenigingen hier al op is gewezen gedurende consultatie, heeft de Raad van State hierover niet nader geadviseerd. De meeste incassodienstverleners maken zich hier zorgen over. Zij kunnen immers hun huidige beleid (het samenvoegen van vorderingen) niet onveranderd voortzetten, omdat ook in die gevallen een correcte veertiendagenbrief conform de nieuwe rekenmethode moet worden verzonden.

Daarnaast maken wij ons zorgen over de implicaties dat het tweede lid van het nieuwe artikel 2a van het Bik met zich meebrengt. In dit lid is geregeld dat in geval van één aanmaning voor meerdere termijnen het hoogste bedrag aan incassokosten geldt dat voor een van de betreffende aangemaande termijnen in rekening kan worden gebracht. Concreet betekent dit dat wanneer een schuldenaar verzuimt om zijn termijnbedragen van € 200,00 van maart, april en mei 2022 te betalen, de schuldeiser slechts € 40,00 incassokosten in rekening mag brengen wanneer de schuldeiser voor deze drie vervallen termijnen gezamenlijk een aanmaning verstuurt. Dit scheelt € 50,00 ten opzichte van de huidige situatie op basis waarvan de incassokosten € 90,00 bedragen (3 * € 200,00 * 15%).

Nog los van het feit dat ook deze wijziging software technisch voor problemen zal gaan zorgen, zal deze wijziging in de praktijk nadelig uitpakken voor de consument-schuldenaar. Immers, hoewel deze wijziging op het eerste gezicht de positie van consument-schuldenaren verbetert, zal de wijziging in de praktijk resulteren in een tegenovergesteld effect. Schuldeisers zullen namelijk voor elke termijn gaan aanmanen met als doel om de incassokosten te maximaliseren. Wanneer er namelijk voor iedere termijn separaat wordt aangemaand, dan verdubbelt plotseling de incassoprovisie in het bovengenoemde voorbeeld (€ 40,00 + € 20,00 + € 20,00 = € 80,00).

De voorgestelde regelgeving vormt dus een perverse prikkel voor schuldeisers om voor elke vervallen termijn direct een aanmaning te sturen waarbij incassokosten worden aangezegd en om vervolgens bij wanbetaling de vordering direct over te dragen aan een incassodienstverlener. Dit staat haaks op het huidige incassobeleid op basis waarvan de meeste schuldeisers in eerste instantie wachten met het overdragen van een vordering wanneer er sprake is van een betalingsachterstand van meerdere termijnen. Het spreekt voor zich dat dit maatschappelijk ongewenst is en het bereiken van het doel van de wet- en regelgeving verzwakt.

Opleidingsvereisten

Het tweede waarover wij ook mondeling al spraken zijn de opleidingsvereisten. Incassobureaus worden op grond van de Wki verplicht om ervoor te zorgen dat hun incassomedewerkers (medewerkers die belast zijn met het contact met een schuldeiser óf een schuldenaar) voldoende vakbekwaam zijn en dat zij hun vakbekwaamheid periodiek onderhouden. Dit betekent dat alle incassopersoneelsleden een relevante opleiding moeten hebben afgerond en dat zij daarnaast jaarlijks deel moeten nemen aan opfriscursussen.

De eerdere versie van de Bki bevatte een bijlage met specifiek omkaderde onderwerpen welke minimaal aan bod zouden moeten komen in een opleiding. In het conceptbesluit dat is voorgelegd aan de Raad van State is die lijst van onderwerpen komen te vervallen. In de plaats daarvan is er een algemene verplichting opgenomen dat in de opleiding aandacht moet worden besteed aan kennis over de relevante wetgeving, de omgang van mensen en de praktische vaardigheden om daaraan een goede toepassing te geven. Er is door de wetgever voor gekozen om die onderwerpen later in een ministeriële regeling nader uit te werken.

Uit de toelichting van het concept besluit blijkt dat voor een schrapping van de lijst is gekozen, omdat uit de praktijk nog moet blijken of het huidige opleidingsaanbod afdoende aansluit op de eisen die de wet en het besluit stellen. Hoewel wij begrip hebben voor de keuze van de wetgever, zijn wij ervan overtuigd dat het wenselijker is om de opleidingsvereisten toch nader te motiveren. Wij sluiten ons in dit kader aan bij de conclusie van de Raad van State dat het op dit moment (te) onduidelijk voor incassodienstverleners is of de door hun personeel gevolgde opleiding(en) voldoen aan het algemene opleidingsvereiste. Daarnaast is het onduidelijk in hoeverre dit algemene opleidingsvereiste waarborgt dat medewerkers van incassodienstverleners de vereiste relevante vakbekwaamheid bezitten.

Wij voorzien die problemen niet indien de initieel opgesomde onderwerpen weer worden opgenomen in het definitieve besluit, omdat de meeste opleiders hier ook al mee aan de slag zijn gegaan. Uiteindelijk is het doel van de wet- en regelgeving om te zorgen dat elke incassodienstverlener in gelijke mate komt te beschikken over dezelfde relevante basiskennis en basisvaardigheden die nodig zijn om op een verantwoorde manier vorderen te incasseren.

Conclusie

Gelet op het voorgaande willen wij u vriendelijk verzoeken om in ieder geval de opleidingsvereiste nader te motiveren én om de inwerkingtreding van de wijzigingen van artikel 6:96 BW en het Bik per 1 januari 2024 op te schorten en beter te onderzoeken in hoeverre de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van de cumulatie van incassokosten ook in de praktijk technisch uitvoerbaar is. Wij blijven uiteraard gaarne bereid hierin (verder) mee te danken.

Met vriendelijke groet,

mr. R.G. (Robbert) Goossens
Secretaris Stichting NowID